

ARTICLES

Llengua, batalla perduda?

Josep-Lluís Carod-Rovira, polític i escriptor

“A l’escola, TV3, el Parlament i la política, independentisme inclòs, el retrocés del català és dramàticament cert”

Josep Murgades ha publicat, a Pagès Editors, *Escrits sobre llengua*, amb 40 textos seus, de 1984 a 2016, de filologia/ortografia, història de la llengua, sociolingüística, literatura i assaig nacional, perquè un idioma només s’entén en relació amb la comunitat humana que l’utilitza i s’hi identifica.

Tenim un problema i gros, des del moment que acceptem, com el més normal del món, la discriminació legal de la llengua catalana i la imposició, l’hegemonia i el deure de coneixement de l’espanyol, a propis i estranys. L’article 3 de la Constitució bé que ho deixa clar i la pràctica lingüística imperial de l’Estat també, tant com la nostra dòcil, submissa i colonitzada reacció. La Constitució que ens refreguen cada dia a tort i a dret consagra aquesta discriminació radical de la nostra llengua i, a Catalunya, tots els partits polítics, fora d’un, van animar-nos a donar validesa democràtica a aquesta brutal marginació amb el nostre vot i, d’aquesta manera, el sí es va enfilar fins al 90,46% dels vots, el territori on més adhesions va aconseguir. Animats pel nacionalisme provincià i carrincló dels uns, el pragmatisme menfotista dels altres i la modernor progre dels de més enllà, vam beure a galet i de llavors ençà que tot raja com raja.

Murgades assenyala l’origen més recent dels nostres mals i com ens hi hem anat conformant, amb els estatuts dits d’autonomia i les lleis anomenades de normalització lingüística, i avui assistim a la nativització de l’espanyol aquí, que ajuda que ens acostumem a la presència hegemònica o exclusiva d’aquest idioma a tot arreu, com a fenomen natural i inqüestionable. L’única llengua que està normalitzada és la que ho ha estat sempre, l’espanyol, mentre que la pròpia d’aquí és l’única que, encara avui, no té cap obligació de conèixer ningú: ni magistrats, ni jutges, ni policies, ni guàrdies civils, ni militars, alguns dels quals ens recorden, de tant en tant, qui és que mana a casa nostra: ells i en la seva llengua. El català és la

llengua pròpia de Catalunya i dels Països Catalans, però la llengua de referència, la de la quotidianitat, aquella sense la qual no arribes a la cantonada és l'espanyol. És la que aprenen els nouvinguts perquè és l'única que tenen el deure de conèixer, l'única que sap tothom, l'única que troben a tot arreu, nit i dia. La llengua que comparteix protagonisme amb el portuguès en la majoria de productes higiènics; la que apareix en tot l'etiquetatge, ja sigui en solitari, ja sigui en l'anomenat "etiquetatge acordió" al costat d'un grapat d'idiomes, molts dels quals força menys parlats que el nostre; l'única dels productes de la indústria farmacèutica per més que aquesta sigui gairebé tota catalana. Quina burgesia, la nostra, incapaç d'etiquetar, en català, els productes que fabriquen, siguin cosmètics, siguin alimentaris, i, alhora, capaç de fundar entitats culturals en defensa de l'idioma...

L'ús de la llengua és el resultat d'una doble alienació: nacional i social, ahir i avui. Les grans empreses internacionals no necessiten fer res en català quan les dels propietaris catalans de soca-rel i amb cognoms catalaníssims, amb qui comparteixen club de tennis, segona residència a la Cerdanya, tercera a la Costa Brava, llotja al Liceu i seient al Palau, no fan res en català, perquè no tenen el català per a res. L'actitud lingüística, durant els judicis, de Millet i Montull, de la mateixa banda de delinqüents, és l'expressió del pitjor d'una part de la nostra burgesia covarda, que viu al pont aeri, sempre al costat del rebregat seny, la claudicació nacional abillada de moderació, tot llegint l'avantguarda, espanyola, naturalment.

Murgades té la valentia d'afirmar: *"No es pot pretendre el restabliment formal i funcional d'una llengua subordinada si no és a costa de la dominadora, no es pot fer avançar aquella en tots els àmbits de la realitat social si no és a còpia de fer-hi retrocedir aquesta."* El català no avançarà en tots els àmbits, de manera prioritària, preferent i referencial, sense aconseguir de substituir-hi l'espanyol en aquesta funció, car en lloc del món no hi ha dues llengües igualment preferents, referencials, prioritàries, dos idiomes que articulin, amb normalitat, tota la vida d'una societat.

A l'escola, TV3, el Parlament i la política, independentisme inclòs, el retrocés del català és dramàticament cert. Murgades denuncia el triomfalisme de les enquestes, la subordinació del català i la dimissió lingüística diària de molts parlants. L'obra de l'artífex del manifest d'*Els marges* és un raig d'aigua fresca enmig de l'escalfament global de l'imperialisme lingüístic espanyol i la seva lectura ens fa veure que, si volem, podem capgirar la situació. I no som pocs els que volem.

*

Els xinesos també saben parlar en català

Salvi Pardàs Sunyer

Barcelona

*La nostra llengua resisteix,
però aquest estat de
resistència no pot durar per
sempre. Necessita una*

transfusió urgent per esdevenir normalitzada.

Fa anys i panys que la sociolingüística (la ciència que estudia les relacions entre llengua i societat) etiqueta la nostra llengua com a "minoritzada", és a dir, que no està present en tots els àmbits comunicatius. Fàcil constatar-ho: al cinema, als quioscos, als mitjans la llengua predominant és la castellana. Només a l'escola (pública) s'imposa feliçment la llengua pròpia del País.

L'hegemonia del castellà als països catalans es veu també en la presència del català en les converses al carrer, atès que la norma d'ús socialment establerta és la de parlar en castellà per defecte quan ens adrecem a algú per primer cop: anant a comprar o amb aquells que percebem com a nouvinguts. No cal dir que aquesta norma és pròpia d'una societat insegura amb la seva pròpia llengua i que ens aboca a la residualització.

I ara vé l'anècdota personal. Tinc molt bones experiències pel fet de fer servir sempre que puc el català. He descobert botiguers nascuts al Pakistan, a Bangladesh o Índia que, gràcies a la immersió a l'escola, parlen més bé el català que molts de nosaltres. També xinesos, com aquell infant d'un basar oriental que, estranyat per la meva opció lingüística, em replica: *Tu ets professor? Perquè, és clar, si no parlem en català als joves de pares nouvinguts, tots els esforços i la feina que fa l'escola serà en va.*

Una llengua és viva i forta quan es fa servir sense reserves ni impediments. Les institucions són un factor decisiu, però nosaltres, individualment, també. A un pam de la independència política, volem un país normal? Doncs fem-lo. Ara.

*

La independència és inevitable

L'onada per la independència és un fenomen transversal i de base que no es pot manipular, frenar o dirigir des de dalt

El dia que a Arenys de Munt vam prendre consciència que podíem prendre en les nostres mans el nostre futur i decidir què volíem fer quan fóssim grans, es va posar en marxa un moviment cívic únic al món per la seva força i la seva transversalitat. Va anar creixent de forma sostinguda amb l'ajuda inestimable de l'Estat, que va anihilar el marc constitucional vigent des de 1978 amb la sentència de l'Estatut. Una majoria àmplia de la societat catalana va decidir aleshores treballar sense descans fins a aconseguir la independència. Va posar-se en marxa amb centenars de consultes populars, amb entitats velles com Òmnium i noves com l'ANC, amb la militància desinteressada de centenars de milers de persones a Catalunya i arreu del món. Es va generar una onada que encara perdura –ja ningú no s'atreveix a parlar de suflé o de febrada– i que s'ha emportat per davant el sistema de partits i uns equilibris de poder que semblaven inalterables.

L'onada per la independència és un fenomen transversal i de base que no es pot manipular, frenar o dirigir des de dalt. Ara ha obligat a una renovació substancial del gabinet Puigdemont. No ha estat –com ens volen fer creure des de l'unionisme nostrat i madrileny– un tema de partits o de lluites entre les forces independentistes. És molt més senzill que això: l'onada independentista segueix avançant, i no deixa lloc per a dubtes o tremolors.

Qui no estigui disposat a nedar sense descans fins a l'1 d'octubre veurà com l'onada li passa per sobre sense miraments. Ja no hi ha manera d'aturar-ho. Ni des de Catalunya ni des d'Espanya. El marc mental de la majoria dels catalans ha canviat per sempre més. La República Catalana és un fet inexorable. Si no la fan arribar els que ara ostenten el mandat democràtic per fer-ho, ho faran els que vindran darrere seu. Mantinguem l'optimisme i l'alegria irreductibles que han fet d'aquest moviment un cas únic en la història recent del món.

*

El Financial Times parlant de Catalunya

Erika Casajoana Mestratge en Relacions Internacionals per Columbia University; en Estudis Europeus i llicenciada en Dret per la UAB. Consultora en comunicació pública. Lobbista al Parlament Europeu. Imparteix classes a la UOC i a l'Escola Superior de Relacions Públiques (ESRP) adscrita a la UB. Milita a CDC i és vocal de la Junta de la Fundació Persona i Democràcia-Joaquim Xicoy. Resideix a Brussel·les. @ecasajoana

Al final la repressió espanyola ens regala la internacionalització

Tant de temps maldant per aconseguir la internacionalització del cas català! A Brussel·les no ens feien ni cas. Vinga a denunciar escàndols com l'Operació Catalunya, els judicis polítics pel 9-N, les querelles a la Mesa del Parlament, la fixació del Tribunal Constitucional i la seva reforma tercermundista, i tanta catalanofòbia. I res. Picant pedra.

Vet aquí que al final la repressió espanyola ens regala la internacionalització (i el triomf del Sí) . Hom diria que fins i tot Jean-Claude Juncker se'ns està fent una mica indepe. El president de la Comissió li deu el càrrec al Partit Popular i llua un full de serveis adient. Catalunya li importa un rave, literalment, però per si de cas es desmarca de l'erdoganització de Rajoy.

Sobretot, als socis d'en Mariano i les ments benpensants dels diaris d'ordre occidentals, els esfereix la manca d'estratègia a la Villa y Corte. No entenen com ha deixat podrir el conflicte, i molt menys com podrà sortir d'aquest atzucac.

Fa anys que les capitals amigues saben com de bérria és la democràcia del '78. Però fins a la revolta catalana, Espanya anava xutant, no els havia causat massa inconvenients.

Ara Madrid se salta a la torera els principis democràtics i drets i llibertats reconeguts per la legislació espanyola, europea i internacional. Actua a la desesperada i amb brutalitat, trepitjant la sacrosanta Constitució i aplicant un estat d' excepció encobert i sense cap garantia. En pocs dies s'ha acabat qualsevol pretensió de respectar els drets fonamentals de llibertat d'informació, llibertat d'expressió, llibertat de reunió i llibertat de premsa. I la inviolabilitat de la correspondència. La cirereta és la separació de poders, amb una Fiscalia desfermada que persegueix centenars de càrrecs públics a l'estil de Turquia.

El dret d'autonomia reconegut per l'article 2 de la Constitució, l'estan eliminant amb una ordre ministerial d'Hisenda. Una ordre ministerial! L'escàndol internacional ja no es pot dissimular. Els principals diaris internacionals, fins i tot Le Monde i el Financial Times, deixen el Gobierno en evidència. Amnistia Internacional i Human Rights Watch sonen la veu d'alarma.

A Europa veurem el conte de la cigala i la formiga. A l'estiu, la cigala Espanya menystingué les obligacions d'un soci fiable: campiona d'incompliments de legislació europea, de corrupció i mala governança, de manca d'independència judicial i d'atur juvenil. Afegim-hi que només ha acollit un 10% dels refugiats que la Comissió li assignà i que sovint anteposa mesquins interessos nacionals a l'interès europeu, com per exemple amb Kosovo, Gibraltar i el veto als Mossos a Europol.

La Unió Europea és un club d'Estats, prou que ho notem. Tanmateix, és un club d'Estats democràtics. Arriba la tardor, bufen

vents de revolta al norest ibèric i a la cigala espanyola una esgarrifança li recorre l'espina.

Per part nostra, mantinguem la tranquil·la velocitat de creuer perquè nosaltres sí que tenim estratègia, i és guanyadora. Conservem les urnes ben amagades i assegurem-nos el control efectiu del territori i la Hisenda el 2-O. El futur és a les nostres mans. El joc es decidirà a Catalunya. No a Madrid, ni a Brussel·les.
